

Zo scoort links: het CPB geeft een voorzet voor hogere belastingen op vermogen, minister Vijlbrief kopt 'm in en de VVD staat erbij en kijkt ernaar

Posted on 14 juli 2026 by Menno Tamminga

Elke lobby kent de oudste truc uit het handboek *Hoe bespeel ik de publieke opinie?* Laat een enquête houden over het onderwerp dat je wilt agenderen. Vraag naar de bekende weg en simsalabim... er rolt brede steun uit voor je favoriete lobby issue. Wij van WC-eend adviseren WC-eend, zeg maar.

Je stuurt de conclusies naar de media. Bingo. Aandacht.

Arm en rijk

Zo doen lobby's dat. Zo deed het Centraal Planbureau (CPB) dat vorige week met

een eigen enquête over de hoogte van de belastingtarieven op erfenissen en schenkingen. Conclusie: er is brede steun voor hogere erfbelastingen.

De uitkomsten zijn niet verrassend, de enquête zelf wel.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) peilt al jaren de opvattingen over maatschappelijke onderwerpen. Het CPB gebruikte voor zijn onderzoek hetzelfde panel als het SCP. In de antwoorden die het SCP krijgt op sociaaleconomische vragen zitten een paar constanten. Een is: Nederland houdt niet van de verschillen tussen arm en rijk.

Voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen zette het SCP vorig jaar vier trends in zijn peilingen tussen 2008-2025 op een rijtje. Een daarvan is economische achteruitgang. Dat 'draait om het gevoel dat de verdeling van middelen en kansen oneerlijk is geworden. Mensen missen solidariteit en rechtvaardigheid in beleid, ervaren dat werken niet loont en zien een groeiende kloof tussen rijk en arm.'

Dus wat krijg je als je mensen vraagt naar hogere erfbelastingtarieven? Brede steun, zoals het CPB bijna triomfantelijk noteert.

Populistisch vaarwater

De uitkomsten liggen zo voor de hand dat de vraag is: waarom doet het CPB dat? Het instituut staat naar eigen zeggen voor beleidsrelevant onderzoek. 'We vertalen wetenschappelijke kennis naar begrijpelijke informatie voor beleidsmakers en de Nederlandse samenleving.'

Met publiekspeilingen drijft het CPB heel ver af van zijn opdracht. Daarmee komt het Planbureau in politiek, en in dit geval ook populistisch vaarwater. Dom.

Het CPB is een cruciale schakel in de jaarlijkse begrotingsvoorbereiding. Daarom moet het CPB rolvast zijn. Geen meningen. Ramingen. Anders word je een politiek geïnspireerde denktank op kosten van de belastingbetaler. Einde mandaat.

Ongelijkheid? Bah

Al langer heb ik de indruk dat het CPB de analyses aandraagt die tot een ogenschijnlijk onvermijdelijke uitkomst leiden: een hogere heffing op (nagelaten)

particuliere vermogens om de ongelijkheid te bestrijden. Twee maanden geleden publiceerde het CPB een studie naar de belastingdruk op vermogens. Ook hierin werden erfenissen en schenkingen van mensen met de hoogste vermogens aangemerkt als drijvende kracht achter ongelijkheid.

Kleine stap van ongelijkheid naar onrechtvaardigheid. Naar afschuw. En dus overheidsingrijpen. De voorzet is van het CPB, politici hoeven de bal alleen maar in te koppen.

De publicaties effenen de weg voor de politieke lobby die vermogens zwaarder wil belasten. Dat zag je eerder bij de voorgenomen verhoging van de vermogensheffing in box 3, die de Tweede Kamer ongedaan heeft gemaakt. Je ziet het in het krampachtig ambtelijk vasthouden aan de heffing op fictieve vermogenswinst. Waarom? Geldhonger. De fiscus loopt miljardenopbrengsten mis bij een wijziging.

Het duo geldhonger en ongelijkheidsafschuw bonst nu ook op de poorten van het Binnenhof. In zijn haast om een minderheidskabinet op de bordes te krijgen vóór de gemeenteraadsverkiezingen van maart ging D66-leider Rob Jetten akkoord met afspraken in de D66-VVD-CDA coalitie voor hogere defensie-uitgaven, hogere lasten (vrijheidsbijdrage) en besparingen op de sociale zekerheid.

Miljardengat

Het kabinet wilde bovendien een sociaal akkoord met vakbonden en werkgevers. Helaas. De bonden pikken geen sociale besparingen. De werkgevers sloten zich daarbij aan. Een miljardengat dreigt. Uiterlijk 1 september moet de Miljoenennota 2027 in concept naar de Raad van State voor het verplichte advies.

Hoe moet het gat gedicht worden? Afgelopen zaterdag nam minister van Sociale Zaken Hans Vijlbrief (D66) stelling in *Het Financieele Dagblad*. Als er een sociaal akkoord komt, maar de besparingen niet worden gehaald, mag een hogere belasting op vermogens (spaargeld, beleggingen, eigen huizen?) geen taboe zijn.

Daarmee zou hij de steun verwerven van de FNV, die bij monde van voorzitter Hans Spekman pleit voor hogere belasting op vermogens en/of bedrijfswinsten. En omdat de PRO-fractie in de Tweede Kamer alles goed vindt als de FNV het goed vindt, gloort ook een parlementaire meerderheid.

Probleem: belastingen zijn het domein van VVD-minister van Financiën Eelco Heinen. De VVD heeft bij de formatie juist extra vermogensheffingen in de ban gedaan.

Illusie armer

Hoe sterk staat Heinen nog? Vijlbriefs 'partijchef' Jetten zei vrijdag op zijn persconferentie: wellicht komt er bij een sociaal akkoord een aanpassing van de begroting zoals ze die in potlood hebben ingetekend bij het coalitieakkoord.

'In potlood'? Dat is zo weggegumd. En 'ze'? Jetten was er niet bij...?

Wie dacht dat Nederland een stabiel kabinet had gekregen is een illusie armer. De formatieonderhandelingen die tot het kabinet-Jetten hebben geleid zijn nooit afgesloten. Ze duren voort. Het kabinet regeert én het formeert. Dat laatste hindert stabiel beleid en leidt tot hogere belastingen, een hoger financieringstekort of beide om aan de verlangens van de FNV en de linkse oppositie te voldoen.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**